

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
ПРИМЉЕНО	22. 01. 2013.		
ОП. ЈЕД.	ОП. ЈЕД.	ОП. ЈЕД.	ОП. ЈЕД.
02	116		

ВЕЋУ У ОДГОВАРАЈУЋЕМ САСТАВУ

**ИЗВЕШТАЈ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА НА КОНКУРС СА
ПРЕДЛОГОМ ЗА ИЗБОР ЈЕДНОГ НАСТАВНИКА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ
ЗА УЖУ ПРАВНО-ЕКОНОМСКУ НАУЧНУ ОБЛАСТ**

Одлуком Научно-стручног већа за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу, бр. 8/18-01-001/13-015, од 9. јануара 2013. године, именована је Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс за избор наставника у звање доцент за ужу Правно-економску научну област на Правном факултету у Нишу, у саставу:

- проф. др Љубица Николић, редовни професор Правног факултета у Нишу, председник (писац Извештаја),
- проф. др Александра Јовановић, редовни професор Правног факултета у Београду, члан,
- проф. др Милева Анђелковић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан.

На конкурс, који је Декан Правног факултета у Нишу објавио у „Службеном гласнику Републике Србије“, бр. 116, од 7. децембра 2012. године, за избор наставника у звање доцент за ужу Правно-економску научну област, благовремено се, уредно подневши сву тражену документацију, пријавио један кандидат, др Александар Мојашевић, асистент Правног факултета у Нишу.

Након разматрања пријаве и приложених докумената, те законских и статутарних услова за избор у одговарајуће звање, Већу у одговарајућем саставу Правног факултета Универзитета у Нишу Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

Кандидат др Александар Мојашевић благовремено је поднео потпуну пријаву на објављени конкурс, на основу чега Комисија даје следећи преглед биографских и библиографских података, као и мишљење о испуњености услова за избор наставника у звање доцент за ужу Правно-економску научну област на Правном факултету у Нишу:

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

1.1. Основни биографски подаци и подаци о образовању

Др Александар Мојашевић рођен је 24. августа 1977. године у Нишу, где је завршио основну и средњу школу, као носилац Вукових диплома.

Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Нишу 2002. године, са просечном оценом девет четрдест осам (9,48). У току студија био је стипендиста Фонда за стипендирање ученика и студената града Ниша. Проглашен је најбољим студентом Правног факултета у Нишу 2002. године.

На последипломске студије Правног факултета у Београду, на смеру *Економска анализа права*, уписао се школске 2005/06. године. Током последипломских студија израдио је и одбранио семинарски рад под називом „Институције финансијског тржишта“. Методологију друштвених и економских наука положио је са оценом девет (9). Усмени магистарски испит са предметима: *Економска анализа права*, *Микроекономска анализа*, *Антимонополска политика* и *Слободе и економски развој*, положио је 3. октобра 2007. године.

Магистарску тезу под називом „Економска анализа накнаде штете“ одбранио је са одликом на Правном факултету у Београду, 16. априла 2009. године, пред Комисијом у саставу: проф. др Борис Беговић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Александра Јовановић (ментор), проф. др Љубица Николић.

Докторску дисертацију под називом „Економска анализа алтернативног решавања грађанскоправних спорова“ одбранио је са одликом на Правном факултету у Београду, 7. новембра 2012. године, пред Комисијом у саставу: проф. др Гашо Кнежевић (ментор), проф. др Александра Јовановић (ментор), проф. др Борис Беговић, проф. др Љубица Николић.

Обављао је функцију Секретара Катедре за правно-економске науке Правног факултета у Нишу, од 2009. године до 2012. године. Тренутно обавља функцију Техничког секретара Центра за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Нишу. Члан је Издавачког савета *Студентске ревије за привредно право* Правног факултета у Београду.

Говори енглески језик и служи се француским и италијанским језиком.

1.2. Подаци о професионалној каријери

Др Александар Мојашевић изабран је одлуком Изборног већа Правног факултета у Нишу, бр. 01-109/5-2005, од 20. јануара 2005. године, за асистента-приправника, за ужу Правно-економску научну област, за наставни предмет *Основи економије*. У радном односу на Правном факултету у Нишу је од 1. фебруара 2006. године. Изабран је одлуком Изборног већа Правног факултета у Нишу, бр. 01-2902/11, од 10. септембра 2009. године, за асистента, за ужу Правно-економску научну област, за наставни предмет *Основи економије* (радни однос је продужен на још три године одлуком Изборног већа Правног факултета у Нишу, бр. 01-607/10-2012, од 10. априла 2012. године, почев од 10. септембра 2012. године).

Од школске 2006/2007. године др Александар Мојашевић самостално изводи вежбе, колоквијуме и консултације, на следећим предметима: *Основи економије* (обавезан предмет, I година), *Берзанско право и пословање* (изборни предмет, III година), *Финансијске институције* (изборни предмет, IV година).

1.3. Подаци о стручном усавршавању

У циљу стручног усавршавања похађао је летње школе, семинаре и обуке, реализовао студијске боравке, учествовао на научним и стручним конференцијама, организовао тренинге за студенте, и то:

- учествовао је, у својству предавача, на тренингу за студенте под називом *Теорије и технике учења и писања семинарских радова* на Правном факултету у Нишу 2012. године;
- учествовао је на научној конференцији, 9. и 10. септембра 2012. године, у част проф. др Светозара Пејовића, под називом *Law, Rules and Economic Performance*, организованој на Правном факултету Универзитета у Београду;
- завршио је 2011. године у Београду Темпус радионицу за писање пројеката са фокусом на формирање логичке матрице (ЛФМ), у организацији Темпус канцеларије у Србији;
- завршио је 2011. године на Маврову (Македонија) обуку за припрему и управљање пројектима за европске програме финансирања високог образовања (*EU Higher education funded programs*), у организацији Мреже правних факултета Југоисточне Европе (SEELS);
- завршио је 2010. године у Београду два специјалистичка семинара (семинар *Наплата потраживања путем судских поступака – законска регулатива и судска пракса*; семинар *Фондови Европске Уније – процес, програмирање и израда пројеката*), у организацији Регионалне организације за едукацију, научна истраживања, унапређење рада правосудних, економских, управних и просветних институција и организација (ТАЗ);
- у оквиру Темпус пројекта (*TEMPUS JEP Post-Graduate Studies for European Integration at the Faculties of Law at the Universities of Belgrade, Nis and Novi Sad*), боравио је, у периоду од 17. априла 2008. године до 24. априла 2008. године, на Универзитету Инсубрија у Кому (Италија), ради припреме за извођење вежби на мастер студијама из области европских интеграција, на предмету *Правни и економски аспекти интеграције Србије у Европску Унију*;
- похађао је летњу школу Америчког института за политичке и економске системе (*American Institute on Political and Economic Systems*), у организацији Фонда за америчке студије (*The Fund for American Studies*), Џорџтаун универзитета (*Georgetown University*), Карловог Универзитета (*Charles University*), у периоду од 12. јула 2008. године до 2. августа 2008. године, у Прагу (Чешка);
- похађао је летњу школу *Vienna versus Chicago: Two Schools of Free Market Economics*, у организацији Института за економска и социјална истраживања (ESPI INSTITUT), у периоду од 9. јула 2007. године до 20. јула 2007. године, у Београду;
- похађао је семинар *Активно учење*, организованом на Правном факултету у Нишу, у периоду од 11. маја 2007. године до 12. маја 2007. године.

2. ПРЕГЛЕД НАУЧНОГ И ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

2.1. Преглед научних и стручних радова

2.1.1. Монографски радови

1. *Економска анализа накнаде штете*: магистарски рад / Александар Мојашевић. - Београд: /А. Мојашевић/, 2009. - 291 лист.; 30 цм, М72
2. *Економска анализа алтернативног решавања грађанскоправних спорова*: докторска дисертација / Александар Мојашевић. – Београд: /А. Мојашевић/, 2012. - 702 листа: илуст.; 30 цм, М71

2.1.2. Објављени радови пре избора у звање асистента

1. *Појам и значај економске анализе права* / Александар Мојашевић
У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. 50. – Ниш: Правни факултет, 2007. - бр. 50 (2007), стр. 189-209. ISSN 0350-8501, М52
2. *Економска анализа одговорности за штету од ствари са недостатком* / Александар Мојашевић
У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш: Правни факултет, 2008. - бр. 52 (2008), стр. 235-248. ISSN 0350-8501, М52
3. *Правни и економски аспекти одитетног права у Америци и Француској* / Александар Мојашевић
У: Страни правни живот. – Београд: Институт за упоредно право, 2009. - бр. 1 (2009), стр. 149-168. ISSN 0039-2138, М52

2.1.3. Објављени радови после избора у звање асистента

1. *Два приступа у економској анализи одитетног права* / Александар Мојашевић
У: Правни живот: тематски број. Право и време. - Београд: Удружење правника Србије, 2009.- Год. 58, том 3, бр. 11 (2009), стр. 999-1016. ISSN 0350-0500, М51
2. *Економска анализа еколошког права и политике* / Александар Мојашевић
У: Зборник радова Правног факултета у Нишу / главни и одговорни уредник Радмила Ковачевић-Куштримовић / – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2009. - бр. 53 (2009), стр. 199-219. ISSN 0350-8501, М52
3. *Економска анализа одговорности предузећа и других правних лица према трећем* / Александар Мојашевић
У: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2010. - бр. 56 (2010), стр. 197-216. ISSN 0350-8501, М52
4. *Принципи европског одитетног права - компаративна правно-економска анализа* / Александар Мојашевић

У: Актуелне тенденције у развоју и примени европског континенталног права: тематски зборник радова. Св. 2. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2010. - стр. 269-290. ISBN 978-86-7148-1129-9, М44

5. Како препознати монетарну политику централне банке / Љубица Николић, Александар Мојашевић

У: Зборник радова Правног факултета у Нишу – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2011. - бр. 58 (2011), стр. 57-70, М52

6. Казнена одштета у америчком праву / Александар Мојашевић

У: Страни правни живот. - Београд: Институт за упоредно право, 2011. - бр. 1 (2011), стр. 197-216. ISSN 0039-2138, М51

7. Рана неутрална евалуација - коректив судске анексиране медијације / Дејан Јанићијевић, Александар Мојашевић

У: Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова. Књ. 1 / [уредник Предраг Димитријевић; превод Гордана Игњатовић]. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011. - стр. 357-370. ISBN 978-86-7148-148-9, М44

8. Србија у процесу европске интеграције / Љубица Николић, Александар Мојашевић

У: Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова. Књ. 1 / [уредник Предраг Димитријевић; превод Гордана Игњатовић]. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011. - стр. 171-184. ISBN 978-86-7148-148-9, М44

9. Улога државе и тржишта у интернализацији еколошких екстерних ефеката / Александар Мојашевић

У: Екологија и право: тематски зборник / [уредници Предраг Димитријевић и Наташа Стојановић; превод Гордана Игњатовић]. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011. - стр. 661-686. ISBN 978-86-7148-146-5, М44

10. Стање слободе медија у Србији - импликације на економско благостање / Љубица Николић, Александар Мојашевић

У: Међународна научна конференција „Медији и људска права“: тематски зборник радова Правног факултета у Нишу / [главни и одговорни уредник Предраг Димитријевић]. - Центар за публикације Правног факултета, 2012. - стр. 285-301. YU ISSN 0350-8501, М44

2.1.4. Уџбеници

1. **Основи економије I: Теоријски основи микроекономије /** В. Серјевић, М. Џунић, В. Серјевић, А. Мојашевић, *Ски*, Ниш, 2007

2.2. Учесће на научним конференцијама на којима су изложени научни радови

Др Александар Мојашевић излагао је радове на следећим научним конференцијама:

- *Копачичка школа природног права*, 2009. године (самостални рад под називом *Два приступа у економској анализи одитетног права*),
- *Актуелне тенденције у развоју и примени европског континенталног права*, на Правном факултету у Нишу, 2010. године (самостални рад под називом *Принципи европског одитетног права - компаративна правно-економска анализа*),
- *Екологија и право*, на Правном факултету у Нишу, 2011. године (самостални рад под називом *Улога државе и тржишта у интернализацији еколошких екстерних ефеката*),
- *Медији и људска права*, на Правном факултету у Нишу, 2012. године (коауторски рад са проф. др Љубицом Николић, под називом *Стање слободе медија у Србији - импликације на економско благостање*).

2.3. Истраживачки рад у оквиру научно-истраживачких пројеката

Др Александар Мојашевић учествовао је, или учествује, на следећим пројектима:

- од 2011. до 2014. године учесник је пројекта *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, финансираном од стране Министарства науке и просвете Републике Србије;
- од 2005. до 2008. године био је учесник Темпус пројекта (*TEMPUS JEP Post-Graduate Studies for European Integration at the Faculties of Law at the Universities of Belgrade, Nis and Novi Sad*), на предмету *Правни и економски аспекти интеграције у Европску Унију - пример Србије*;
- од 2006. до 2011. године био је учесник Макро пројекта *Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе*, који се реализује на Правном факултету у Нишу, у организацији Центра за правна и друштвена истраживања;
- 2004. године био је учесник једногодишњег пројекта под називом *Заштита људских права у кривичном поступку*, у организацији невладине организације *Центар за мир и развој демократије*.

3. ПРИКАЗ РАДОВА И МИШЉЕЊЕ О РЕЗУЛТАТИМА НАУЧНОГ И ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Приликом разматрања конкурсног материјала, предмет анализе и оцене Комисије били су: докторска дисертација и објављени радови после избора у звање асистента. С обзиром на то да је докторска дисертација кандидата била предмет детаљне анализе Комисије за писање Извештаја о подобности за јавну одбрану докторске дисертације усвојеном од Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду, на овом месту износимо само најзначајније делове.

3.1. Анализа и оцена докторске дисертације

Докторска дисертација *Економска анализа алтернативног решавања грађанскоправних спорова* има 702 стране са литературом и прилозима (анкетни листови за студију случаја - стране 688-697, биографија аутора - 1 страна, скраћенице и ознаке - стране 664-665, изјаве о ауторству, коришћењу и истоветности штампане и електронске верзије - стране 698-702), од којих текст дисертације чини 663 стране. Литература обухвата укупно 327 библиографских јединица иностране и домаће литературе (80 књига, монографија и уџбеника, 187 чланака и поглавља у књигама, 24 статистичка извештаја и истраживања, 20 домаћих и страних правних извора, шест енциклопедија, речника и приручника, један новински чланак и девет интернет извора).

Предмет докторске дисертације *Економска анализа алтернативног решавања грађанскоправних спорова* јесте економска ефикасност алтернативних метода решавања грађанскоправних спорова (скр. ADR – alternative dispute resolution), односно оцена различитих правних решења у вези са парницом и АДР методима на основу критеријума минимизације укупних друштвених трошкова. У дисертацији се компаративно проучава ефикасност различитих метода решавања грађанскоправних спорова и врши идентификација оних инструмената којима се учесталост парница и других метода решавања грађанскоправних спорова може довести на друштвено оптималан ниво. Ово питање од посебне је важности за нашу земљу, с обзиром на то да је, процентуално гледано, решавање грађанскоправних спорова парницом знатно учесталије у односу на алтернативне методе, попут медијације, арбитраже и других.

Општи циљ дисертације огледа се у систематском утврђивању фактора који алтернативне методе решавања грађанскоправних спорова чине ефикаснијим од парнице, као редовног метода решавања грађанскоправних спорова, и на основу тако утврђених фактора, разматрању инструмената који држави стоје на располагању, а који могу довести до остварења те ефикасности. Специфични циљ дисертације огледа се у компарацији користи и трошкова арбитраже у односу на парницу, као и медијације у односу на парницу и непосредне преговоре странака. Такође, упоређују се користи и трошкови непосредних преговора у односу на парницу, као и хибридних метода у односу на парницу. Најзад, дисертација се бави и студијом случаја о ефикасности медијације у Одељењу центра за медијацију Основног суда у Нишу, на основу чега даје важан допринос разумевању ефикасности алтернативног начина решавања спорова у односу на парнични поступак.

Докторска дисертација састоји се, поред увода и закључка, из шест делова. *Први део дисертације*, који носи наслов *Економска анализа парничног поступка*, представља и анализира економске моделе парнице и поравнања, односно преко познатих економских модела испитује подстицаје парничних странака да бирају суђење или поравнање. Аутор користи модел оптимизма (модел различитих перцепција странака), као и модел асиметричних информација. Ови базични модели омогућавају да се испита одлука тужиоца да покрене парнични поступак, одлука тужиоца да настави са предузимањем парничних радњи до окончања парничног поступка правоснажном судском пресудом уместо преговарања са тужеником у циљу склапања поравнања, учесталост победе тужилаца на суђењу у парници, као и однос случајева у којима тужиоци односе победу са случајевима у којима је дошло до поравнања,

подстицај за покретање поступка и вођење парнице и за склапање поравнања, корективна политика у вези с дивергенцијом приватних и друштвених трошкова и користи од парнице и поравнања и дивергенција приватних и друштвених подстицаја у вези с парничним трошковима. Проширени економски модели парничног поступка истражују алокацију парничних трошкова у вези с одлуком о одласку на поравнање или суђење, појам и значај тужби негативне вредности, значај добровољне и принудне размене информација између парничара, улогу адвоката, однос адвоката и клијената, питање различитих метода плаћања адвоката, улогу осигурања и друго. Аутор, такође, представља и резултате емпиријских студија који се односе на ефикасност парнице и поравнања.

Други део дисертације, под називом *Економска анализа непосредног преговарања*, бави се ефикасношћу метода за решавање спорова који не укључују треће лице и преговорима за деобу кооперативног вишка. Представљени су економски модели са и без стратегијског понашања странака. Посебан фокус усмерава се на моделе који укључују проблем асиметрије информација. Такође, представљени су и емпиријски резултати у вези са економском анализом преговарања странака.

Трећи и четврти део дисертације су централни за дисертацију. *Трећи део* носи наслов *Економска анализа медијације*, док *четврти део* носи наслов *Економска анализа арбитраже*. Аутор у одговарајућим деловима дисертације представља појам, значај и улогу медијације и арбитраже у решавању грађанскоправних спорова с правног и економског аспекта. Ипак, акценат је на ефикасности ових метода у односу на парницу, као редован метод решавања грађанскоправних спорова. Ефикасност основних АДР метода обухвата теоријску анализу приватних подстицаја странака за избор медијације или арбитраже, али и друштвених трошкова и користи од ових метода. При том, посебно се анализира ефикасност арбитраже у односу на парницу, као и ефикасност медијације, која подразумева учешће трећег лица, у односу на непосредно преговарање између странака. Полазећи од значајне улоге државе у нормирању, али и субвенционисању ових начина решавања спорова, аутор обрађује и питање односа државе према алтернативним методима решавања спорова. Аутор користити економске моделе ради испитивања приватне и друштвене користи и трошкова од медијације и арбитраже. Детаљно се излаже Шавелов економски модел алтернативног решавања спорова који се односи и на медијацију и на арбитражу. Економски модели служе за елаборацију важног питања – утицаја основних АДР метода на учесталост покретања парничних поступака и учесталост склапања поравнања. Посебно се поставља питање корелације улоге адвоката (у избору арбитраже или парнице) са укупним друштвеним трошковима парничног поступка. Анализира се питање избора и улоге медијатора, односно арбитра. У вези с учесталом вођења парница и поравнања, на коју може утицати избор арбитраже или медијације, приказани су и резултати емпиријских студија које анализирају утицај који правна правила имају на повећање или смањење фреквенције парница и поравнања, па дакле и економску ефикасност права.

У петом делу дисертације, који носи наслов *Ефикасност осталих АДР метода*, аутор испитује економске импликације осталих метода решавања грађанскоправних спорова, попут мини-парнице, ране неутралне евалуације, мед-арба и других метода. У овом делу рада аутор представља ове методе решавања спорова, иако се уопште или у недовољној мери примењују код нас, у циљу свеобухватног разматрања алтернативних метода решавања спорова.

Теоријска елаборација ефикасности осталих метода решавања спорова, праћена је и анализом доступних емпиријских података у вези са тим питањем. Избор једног од осталих метода решавања спорова не мора нужно бити једини алтернативни избор, јер се дешава у пракси да се ови методи међусобно комбинују. То чини економску анализу комплекснијом.

Шести део дисертације, под насловом Студија случаја: ефикасност медијације у Одељењу центра за медијацију у Нишу, дефинише оквир и методологију и коментарише квантитативне и квалитативне резултате емпиријског истраживања које је аутор спровео. Дискутујући резултате ове студије случаја, аутор се бавио радним споровима, споровима накнаде штете, споровима утврђења својине и споровима око брачне тековине. Аутор, такође, користи и анализира и друге расположиве, али оскудне податке о учесталости решавања спорова парницом и алтернативним методима у Србији, чиме нас додатно уверава у проблеме ефикасности нашег система решавања грађанскоправних спорова.

Завршни део рада рекапитулира основне резултате истраживања у вези са ефикасношћу алтернативних метода решавања грађанскоправних спорова у односу на парницу. Такође, аутор износи закључна разматрања у погледу постављених хипотеза.

Прво, аутор доказује да непосредно преговарање, арбитража и медијација, као основни АДР методи, представљају ефикасније начине решавања грађанскоправних спорова у односу на парницу - генеришу ниже укупне друштвене трошкове парничног поступка у односу на парницу као редован метод решавања грађанскоправних спорова. Ову хипотезу потврђује економско-теоријска аргументација и презентирани оскудне емпиријске студије, као и ауторово емпиријско истраживање - студија случаја у Одељењу центра за медијацију Основног суда у Нишу.

Друго, непосредно преговарање између страна у спору представља ефикаснији метод решавања спорова у односу на посредно преговарање уз помоћ и учешће трећег лица (првенствено медијацију), као и у односу на парницу. Генерално, странке имају јаче приватне подстицаје за склапање поравнања, и то непосредним преговорима (не уз учешће медијатора), него да иду на суђење, али само под одређеним условима. У супротном, релативизује се претходни закључак, те медијатор или одлазак на суд постају неизбежни.

Треће, примена тзв. хибридних метода решавања спорова генерише ниже укупне друштвене трошкове парничног поступка у односу на редован поступак решавања спорова. Хипотезу потврђује теоријска аргументација и резултати презентираних истраживања.

Четврто, оскудни емпиријски подаци о примени АДР метода у Србији, као и студија случаја у Одељењу центра за медијацију Основног суда у Нишу, оповргавају хипотезу о повећаној примени АДР метода, односно медијације, и илуструју неефикасност нашег система решавања грађанскоправних спорова.

С тим у вези, недвосмислено је потврђена хипотеза да решавање грађанскоправних спорова у поступку медијације у Србији не доприноси значајно побољшању ефикасности парничног поступка и то, пре свега, у погледу растерећења судова од прекобројних предмета. Основни циљ увођења медијације у правни систем Србије није остварен. Но, с друге стране, доказано је да медијација у успешно окончаним споровима значајно доприноси смањењу трошкова парничног поступка.

Пето, у нашој земљи постоји простор за снажнију примену медијације и арбитраже, али и других метода, већ афирмисаних у развијенијим земљама. Компаративна правно-економска анализа АДР метода из других земаља, првенствено САД, омогућава да се утврде и јасно увиде институционални и законски механизми успешне примене алтернативних метода решавања спорова. Хипотеза је потврђена истраживањем које доказује да АДР методи нису довољно заступљени, упркос томе што су АДР методи бржи, краћи и јефтинији од парничног поступка. На основу добијених резултата истраживања, аутор предлаже мере за побољшање ефикасности решавања грађанскоправних спорова које би створиле подстицаје странкама да користе медијацију као алтернативни начин решавања спорова. Те мере, када је реч о медијацији, а с обзиром на спроведено емпиријско истраживање, јесу: *увођење обавезне медијације, давање извршног наслова споразуму закљученом у поступку медијације и снижење таксе за покретање поступка медијације.*

Допринос ове докторске дисертације налази се у примени савремених достигнућа научне дисциплине право и економија (енг. *Law and Economics*), или економске анализе права (енг. *Economic Analysis of Law*), на проучавање једног сегмента нашег правног система. На основу анализе правних правила и института алтернативног решавања грађанскоправних спорова, у дисертацији се процењују ефекти правних норми, и то на темељу критеријума друштвеног благостања. Такав начин испитивања правних феномена није својствен другим правним анализама, тако да из те чињенице извлачимо закључак о научном доприносу и научној оправданости израде овог рада.

Дисертација *Економска анализа алтернативног решавања грађанскоправних спорова* бави се темом која код нас није обрађивана и развијана у раду монографског карактера, те се, дакле, ради о новој и код нас недовољно истраженој области. Како је економска анализа права настала пре свега као плод примене економске анализе на англосаксонско право, ствара се проблем коришћења њених резултата на евро-континентално, самим тим и наше право. Тема је до сада у нашој литератури анализирана само у њеним правним димензијама. У овом раду су систематски представљени резултати економске анализе алтернативног решавања грађанскоправних спорова и тиме постављени концептуални темељи да се принцип ефикасности у вези са парничним поступком и алтернативним методима решавања грађанскоправних спорова анализира и у нашем правном систему. Аутор упућује на евентуалне правце промене нашег система решавања грађанскоправних спорова ослањајући се на теоријске моделе, оскудне емпиријске студије у свету, као и на самостално емпиријско истраживање - студију случаја која представља значајан допринос за доношење закључка о ефикасности наших правних правила о решавању грађанскоправних спорова.

3.2. Анализа и оцена научних и стручних радова

Приликом разматрања конкурсног материјала, Комисија је извршила анализу и оцену радова објављених након избора у звање асистента.

1. *Два приступа у економској анализи одитетног права* / Александар Мојашевић, у: Правни живот: тематски број. Право и време. - Београд: Удружење правника Србије, 2009.- Год. 58, том 3, бр. 11 (2009), стр. 999-1016. ISSN 0350-0500, М51

Предмет анализе у овом раду јесу различити приступи у економској анализи одштетног права, који следе чикашка и аустријска школа. Ове две школе припадају корпусу тржишно оријентисаних школа у оквиру научне дисциплине економска анализа права. Иако постоје бројна питања око којих се ставови теоретичара чикашке и аустријске школе подударају, с друге стране, долази до разилажења у њиховим ставовима, када је реч о економској основи одштетног права, тзв. судском активизму и примени Коузове теореме неутралности. Циљ овог рада јесте осветљавање различитих аспеката у економској анализи одштетног права гореспомених школа. Такође, овим радом жели се указати и на непомирљивост у аргументацији двеју школа у погледу критеријума који би судија требало да следи приликом пресуђивања у споровима око накнаде штете. Полазна основа чикашке школе јесте да би судија требало да максимизира економску ефикасност, док аустријска школа одбацује ту тезу, истичући да су етички принципи основа судијског пресуђивања. Уважавајући аргументацију аустријске школе, аутор покушава да укаже да су достигнућа чикашке школе у економској анализи одштетног права од велике вредности, поготово када је реч о њиховој примени у судској пракси.

2. ***Економска анализа еколошког права и политике*** / Александар Мојашевић, у: Зборник радова Правног факултета у Нишу / главни и одговорни уредник Радмила Ковачевић-Куштримовић / – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2009. - бр. 53 (2009), стр. 199-219. ISSN 0350-8501, М52

У овом раду аутор приказује различите економске приступе у решавању проблема еколошких екстерних ефеката (екстерналија). Будући да се у пракси примењује државна еколошка политика (државна регулација, политика подстицаја и правна правила о одговорности за штету), као и тзв. приватна решења екстерналија, питање је који је метод у решавању датог проблема најефикаснији. Циљ овог рада огледа се у идентификацији позитивних и негативних карактеристика сваког метода понаособ. Такође, овим радом жели се истаћи значај приватног решења проблема екстерналија, као најефикаснијег метода, узимајући у обзир трансакционе трошкове као критеријум процењивања ефикасности. Уважавајући доприносе и значај Коузове теореме, аутор наглашава ефикасност тржишне (уговорне) и судске алокације права над ресурсима, у односу на непосредну државну регулацију.

3. ***Економска анализа одговорности предузећа и других правних лица према трећем*** / Александар Мојашевић, у: Зборник радова Правног факултета у Нишу. – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2010. - бр. 56 (2010), стр. 197-216. ISSN 0350-8501, М52

У овом раду предмет елаборације јесте одговорност предузећа и других правних лица за штету коју радници причине трећим лицима, с правног и економског аспекта. Будући да је, са економске тачке гледишта, неопходно пружити ефикасне подстицаје радницима у погледу превенције будућих штета, као и послодавцима у погледу контроле понашања радника, избор између различитих облика одговорности за штету показује се као веома важан. Полазећи од тога, аутор економском методологијом испитује избор између

објективне одговорности послодавца и индивидуалне одговорности радника, као и избор између одговорности за непажњу послодавца и објективне одговорности послодавца. У сврху таквог испитивања користе се већ развијени економски модели у оквиру теорије економске анализе права. Циљ је утврдити колико су постојећа законска решења у вези са одговорношћу послодавца за штету коју радници причине трећим лицима конзистентна са налазима економских модела.

4. ***Принципи европског одштетног права - компаративна правно-економска анализа*** / Александар Мојашевић, у: Актуелне тенденције у развоју и примени европског континенталног права: тематски зборник радова. Св. 2. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2010. - стр. 269-290. ISBN 978-86-7148-1129-9, М44

Предмет анализе у овом раду јесте квалитет одређених решења из *Принципа европског одштетног права* (скр. *Принципи*), са правног и економског аспекта. *Принципе* је донело *Европско удружење за одштетно право* у циљу хармонизације и даљег унапређења европског одштетног права. Но, одређена решења из *Принципа* нису у складу са налазима теорије економске анализе права (*ЕАП*), првенствено када је реч о превенцији будућих штета и утврђивању нематеријалне штете. Полазећи од тога, циљ овог рада јесте указивање на одређене недостатке у *Принципима*, из угла *ЕАП*, што може бити од велике користи нашој земљи на пољу хармонизације прописа из области одштетног права. Ради остварења тог циља, излаже се, поред правног, и економски приступ штети и накнади штете, са посебним акцентом на нематеријалну штету и проблематику око њене накнаде. Објашњење правног и економског приступа накнади штете праћено је компарацијом одређених решења из ЗОО, попут појма штете, накнаде афекционе вредности ствари, одређивања висине штете, у односу на решења у *Принципима*. У овом делу излажу се и два америчка концепта накнаде штете, која су повезана са питањем тачног одређивања висине материјалне и нематеријалне штете, што је од важности за компензацију и превенцију, као подједнако важне циљеве одштетног права. У трећем, централном, делу рада, излажу се критике теорије *ЕАП*, које су усмерене на споменута правна решења из *Принципа* и питање хармонизације. Напоследку, аутор повезује критичке примедбе са питањем хармонизације наших прописа из области одштетног права са прописима ЕУ и, на тој основи, даје одређене препоруке законодавцу.

5. ***Како препознати монетарну политику централне банке*** / Љубица Николић, Александар Мојашевић, у: Зборник радова Правног факултета у Нишу – Ниш: Правни факултет, Центар за публикације, 2011. - бр. 58 (2011), стр. 57-70, М52

У овом коауторском раду, преиспитује се актуелна монетарна политика Народне банке Србије, из угла тржишно оријентисаних економских школа, ради идентификације њених недостатака и предности. Посебна пажња посвећује се Извештају Херитиџ фондације о стању економских слобода у Србији, у којем се указује да расходна страна домаће фискалне политике не стоји најбоље, то јест, да је државно трошење у нашој земљи превисоко. С тим у вези, аутори указују да снижење државних издатака, као и поштовање договорених правила између

НБС и Владе РС, једино може пружити гаранцију за повећање ефикасности монетарне политике. Конкретније речено, када је реч о монетарној слободи, као једној од компоненти економске слободе, снижење државног трошења, трансформација државног власништва у приватно, самим тим и препуштање тржишту да одређује цене на основу понуде и тражње, издвајају се по својој важности, под претпоставком постојања конзистентне и доследне монетарне политике.

6. ***Казнена одштета у америчком праву*** / Александар Мојашевић, у: Страни правни живот. - Београд: Институт за упоредно право, 2011. - бр. 1 (2011), стр. 197-216. ISSN 0039-2138, М51

У овом раду аутор проучава казнену одштету коју предвиђа америчко право, са правног и економског аспекта. Казненом одштетом, као специфичним видом накнаде штете, остварују се три подједнако важна циља одштетног права - компензација, превенција и кажњавање. Будући да циљеви одштетног права не морају нужно бити компатибилни, циљ овог рада јесте утврђивање ефеката примене казнене одштете од стране судова на плану реализације ових циљева. При том, посебна пажња посвећује се питању оптималне превенције будућих штета, због чега се импликације казнене одштете утврђују у оквиру економских модела. Но, новија психолошка истраживања бацају другачије светло на ефекте примене казнене одштете, те рад обухвата и психолошке аспекте ове врсте накнаде штете. Рад је структуриран тако да се први део односи на појам и сврху казнене одштете у америчком праву; други део обухвата питање улоге казнене накнаде штете у превенцији будућих штета, са појединачног и друштвеног аспекта; у трећем делу износе се налази експерименталних психолошких истраживања у вези са ставовима појединаца о значају оптималне превенције; последњи део обухвата и практичне проблеме у вези с применом овог правног института, као и промене постојећих правила о казненој одштини у америчком праву. У завршном делу рада, аутор сумира закључке базиране на налазима из економског модела и експерименталних истраживања и износи генералан закључак о донетима казнене одштете као инструмента за остварење истакнутих циљева одштетног права.

7. ***Рана неутрална евалуација - коректив судске анексиране медијације*** / Дејан Јанићијевић, Александар Мојашевић, у: Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова. Књ. 1 / [уредник Предраг Димитријевић; превод Гордана Игњатовић]. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011. - стр. 357-370. ISBN 978-86-7148-148-9, М44

Овај коауторски рад за циљ има да представи једно од могућих решења проблема који су се испољили у већ вишегодишњем искуству примене медијације у Србији. Оно би се састојало у увођењу ране неутралне евалуације, као метода који се показао врло делотворним у неким другим правосудним системима, а који је, према мишљењу аутора, неутралан у односу на специфичности средине у којој се примењује. Рана неутрална евалуација (Early Neutral Evaluation – ENE) је релативно нови алтернативни метод решавања спорова (АДР) који је настао у Сједињеним Америчким Државама и који подразумева свеобухватну евалуацију предмета од стране неутралног

правничког професионалца са богатим искуством у одређеној правној области у почетној фази судског поступка. Резултати објективног аналитичког сагледавања спора представљају средство утицаја на странке да преиспитају своје позиције, чиме се повећава могућност накнадног постизања споразумног решења конфликта. Правила примене ране неутралне евалуације креирана у правосудном систему Сједињених Америчких Држава могу послужити као већ изграђен модел који има потенцијала да буде успешно инкорпорисан и у наш правосудни систем.

8. ***Србија у процесу европске интеграције*** / Љубица Николић, Александар Мојашевић, у: Заштита људских и мањинских права у европском правном простору: тематски зборник радова. Књ. 1 / [уредник Предраг Димитријевић; превод Гордана Игњатовић]. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011. - стр. 171-184. ISBN 978-86-7148-148-9, М44

У раду се анализира законодавна активност Народне скупштине РС на плану хармонизације домаћих прописа са прописима ЕУ, као и делатност подстицања процеса правног усклађивања Канцеларије за европске интеграције. Уочава се да, статистички гледано, наша земља успешно испуњава своје обавезе по питању хармонизације прописа са прописима ЕУ. Но, с тим у вези, поставља се питање ефикасне примене закона и утицаја истих на побољшање квалитета живота људи. У одговору на постављено питање, аутори се ослањају на податке оскудних студија у нашој земљи, у којима се, генерално гледано, указује на недостатке у процесу хармонизације домаћих прописа, у погледу: финансирања кључних институција, координације државних институција, доношења подзаконских аката, колизије или усклађености са другим прописима, анализе ефеката прописа, итд. Све ове активности морају бити праћене снажним административним капацитетима, координацијом и адекватном контролом активности министарстава која раде на изради нацрта закона, стручним кадровима, итд. Будући да нашој земљи све ово, у приличној мери, недостаје, аутори закључују да је непходно инсистирати на ефикасности процеса усклађивања домаћих прописа са прописима ЕУ, по цену одређеног пролонгирања планираних рокова, будући да суштинска и ефикасна реформа законодавства не сме бити замагљена формалним променама.

9. ***Улога државе и тржишта у интернализацији еколошких екстерних ефеката*** / Александар Мојашевић, у: Екологија и право: тематски зборник / [уредници Предраг Димитријевић и Наташа Стојановић; превод Гордана Игњатовић]. - Ниш: Центар за публикације Правног факултета, 2011. - стр. 661-686. ISBN 978-86-7148-146-5, М44

У раду се испитује ефикасност различитих инструмената интернализације еколошких екстерних ефеката (загађења), с правног и економског аспекта. Познато је да држава, с једне стране, и тржиште, с друге стране, имају значајну улогу у спречавању еколошких екстерних ефеката. Но, поставља се питање који се од инструмената који држави стоји на располагању, попут: еколошких пореза, регулације, правила о одговорности за проузроковану штету и других, показује као ефикасан, у смислу минимизирања очекиване штете и трошкова

превенције штете. Такође, питање је да ли су ови државни инструменти ефикаснији од тржишних инструмената, због чега је у анализу укључена и Коузова теорема. Полазећи од тих питања, циљ овог рада огледа се у јасном и прецизном утврђивању фактора који ове различите инструменте интернализације еколошких екстерних ефеката чине (не)ефикасним. Потом се на основу идентификованих фактора врши компарација инструмената, која треба да пружи одговор на питање у вези са њиховом ефикасном применом у зависности од врсте загађења (индустријско или обично загађење), као и са питањем њиховог регулисања. Посебан акценат ставља се на одговорност загађивача за проузроковану штету у контексту несигурности узрочне везе између штетне радње и штете. У том делу, указује се на проблеме у вези са установљавањем грађанскоправне одговорности загађивача, као и на практичне импликације које из тога произилазе. Затим се економска анализа проширује сагледавањем нормативних аспеката загађења, пре свега у домену компатибилности европског и српског права у односу на регулисање загађења. Коначно, аутор сумира налазе о ефикасности државних и тржишних инструмената у интернализацији загађења и износи свој став у вези са тим питањем, као и питањем (оптималног) регулисања загађења које обезбеђује највиши ниво друштвеног благостања.

10. *Стање слободе медија у Србији - импликације на економско благостање* / Љубица Николић, Александар Мојашевић, у: Међународна научна конференција „Медији и људска права“: тематски зборник радова Правног факултета у Нишу / [главни и одговорни уредник Предраг Димитријевић]. - Центар за публикације Правног факултета, 2012. - стр. 285-301. YU ISSN 0350-8501, M44

Предмет анализе у овом коауторском раду јесте актуелно стање слободе медија у Србији, према методологији релевантних међународних организација које мере слободу медија различитих земаља широм света. Првенствено, аутори имају за циљ да јасно идентификују место Србије у глобалном медијском простору, посебно у односу на суседне земље. Та идентификација требало би да послужи остварењу специфичног циља овог рада који се огледа у утврђивању односа између слободе медија и економског благостања. У првом делу рада таргетира се место Србије у свету према најпризнатијим индексима слободе медија; затим, излажу се резултати релевантних емпиријских истраживања о односу слободе медија и економског благостања; потом се анализирају предности и недостаци медијске ситуације у Србији, са посебним акцентом на функционисање јавног сервиса, власничку структуру медија и однос државних органа и медија. У закључку, аутори износе ставове о импликацијама које актуелно стање слободе медија, и медијска ситуација у Србији, имају на економско благостање.

4. МИШЉЕЊЕ О НАСТАВНО-ПЕДАГОШКОМ РАДУ

Кандидат др Александар Мојашевић је током досадашњег ангажовања на Правном факултету у Нишу, самостално изводећи вежбе и консултације из више различитих предмета: *Основи економије*, *Берзанско право и пословање и Финансијске институције*, стекао значајно наставно и педагошко искуство. Коректним и отвореним односом са студентима, савесним радом, активирањем

студената у учењу, излагањем материје на јасан и разумљив начин, доступношћу студентима за консултације, објашњења и савете, ажурношћу у примени савремених наставних и дидактичких метода, ажурношћу у иновирању наставних предмета и наставних материјала, др Александар Мојашевић стекао је поверење и углед међу студентима и колегама. У прилог томе говоре и анкете студената Правног факултета у којима је континуирано оцењиван највишим оценама. У циљу приближавања теоријских сазнања пракси, и припреме студената за посао, организовао је и више пута водио студенте на Београдску берзу, као и у Народну банку Србије.

5. МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗБОР, И ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР КАНДИДАТА ЗА НАСТАВНИКА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ

Комисија констатује да је кандидат др Александар Мојашевић, асистент Правног факултета Универзитета у Нишу, стекао научни назив доктора правно-економских наука из уже научне области за коју се бира, да има научне и стручне радове одговарајућег квалитета и категорије, да је учествовао у раду научних и стручних скупова, да има истраживачки ангажман у научним пројектима и озбиљно наставно-педагошко искуство. Комисија констатује да кандидат др Александар Мојашевић испуњава све услове за избор у звање доцент, предвиђене одредбама чл. 64. ст. 5. Закона о високом образовању Републике Србије, чл. 120. ст. 5. Статута Универзитета у Нишу, чл. 90. ст. 4. Статута Правног факултета у Нишу и чл. 11. Ближих критеријума за избор у звања наставника, који су саставни део Правилника о поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Нишу.

Комисија за писање извештаја за избор једног наставника у звање доцент за ужу Правно-економску научну област, сходно одредбама члана 124. Статута Универзитета у Нишу и члана 94. Статута Правног факултета у Нишу, Већу у одговарајућем саставу Правног факултета у Нишу чини следећи

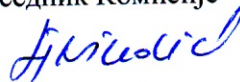
ПРЕДЛОГ

Имајући у виду претходно наведено, **Комисија за припрему извештаја за избор једног наставника у звање доцент за ужу Правно-економску научну област, са посебним задовољством предлаже Већу у одговарајућем саставу Правног факултета у Нишу, да донесе одлуку о утврђивању предлога за избор кандидата др Александра Мојашевића за наставника у звање доцент за ужу Правно-економску научну област на Правном факултету Универзитета у Нишу.**

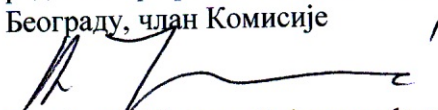
У Нишу, 17. јануара 2013. године

Ч Л А Н О В И К О М И С И Ј Е

1. Проф. др Љубица Николић, редовни професор Правног факултета у Нишу, председник Комисије

2. Проф. др Александра Јовановић, редовни професор Правног факултета у Београду, члан Комисије

3. Проф. др Милева Анђелковић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан Комисије

